

Рецензия

от

проф. д-р Борис Кирилов Сергинов

за дисертационния труд на докторант

Христо Веселинов Иванов

на тема

„Анатомичната рисунка – научни и творчески аспекти.

Анатомичната рисунка и външните форми на човешкото тяло“

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Научен ръководител:

доц. Валентин Савчев – НБУ по

научна специалност 8. Изкуства,

професионално направление 8.2 Изобразително изкуство,

Творческа и научна значимост на разработвания текст и практически разработки на докторанта:

Христо Веселинов Иванов е магистър по изобразително изкуство – скулптор и завършва Националната художествена академия в София в изящен факултет катедра „Скулптура“ със степен магистър, като показва високи резултати както по време на обучението си така и с приносния характер на дипломната си работа.

Интересите на Иванов към анатомията и анатомичната рисунка, както и неговите изследвания и творчески търсения датират още от времето на образованието му по изобразително изкуство в НХА - София, където той изследва и разработва рисунки и пластични решения. В избраната тематика дисертанта диша свободно и това се вижда от правилно и подходящо избраната тема на неговата дисертация а именно „Анатомичната

рисунка – научни и творчески аспекти. Анатомичната рисунка и външните форми на човешкото тяло“ . Правилно и подходящо е избрана темата, защото той е пряк изследовател и практически автор на пластични обекти и серии от изображения (рисунки, графики, скици), което добре се илюстрира от творческата му биография и участията му в творчески и научно образователни проекти.

Видимо точно за това, защото логично се чувства в свои води, Иванов е избрал, като тема на своя дисертационен труд „Анатомичната рисунка – научни и творчески аспекти. Анатомичната рисунка и външните форми на човешкото тяло“

Иванов определя ясно и основните цели и задачи на своето изследване :

Целта на настоящото изследване на анатомичните рисунки в трудовете на различни автори, не е самоцелно търсене на неточности в изображенията и причините за тяхното допускане, а целенасочен анализ на най-често срещаните проблеми, които биха могли да попречат на учебния процес. Нека не забравяме, че самообучението е важна част от натрупване на знания при учащите, в резултат на което те се опитват да прилагат наученото от учебниците и атласите по пластична анатомия в практическите занимания по ателиета (рисуване, живопис, скулптура).

Основна цел на научната дисертация е, да обърне внимание на съществуващите примери на недостоверни анатомични рисунки, в някои от най-популярните и разпространени у нас издания, останали некомментираны до този момент.

Изследването няма претенции да обхваща всички издания по пластична и медицинска анатомия, защото в световен мащаб те са твърде много. Подобно занимание ще отнеме много време, а и не е нужно.

Със своя труд се надяваме, да посочим основните и най-често срещани несъответствия, между научния и творчески аспект в рисунките по пластична анатомия, които по същество не бива да са в противоречие, а да се допълват.

Работата по дисертацията се базира върху един интердисциплинарен поглед към проблематиката, като съчетава изкуствоведски, изследователски, пластично

анатомични, художествено творчески и др. гледни точки и изследователски методи, успешно прилагани при изследване на пластичните и изящни изкуства.

Като цяло представеният за становище текст е научно плътен и в него читателят диша свободно следвайки логиката на изложение, той получава представата за един научно приложен и структуралистки подход.

МЕТОДОЛОГИЯ:

Използвани методи на изследване:

Използваните методи в дисертационният труд са: Позитивистичният; методът на преподаване с рисунки в реално време върху черна (бяла) дъска; научният метод; верификацията.

Научно приложни резултати

1. Наблюдение върху дългата глава на триглавия мускул на мишницата. Несъмнено, това е твърде интересно наблюдение върху дългата глава на трицепса, проведено от нас върху препарати в залата по дисекции в МУ – София. Освен илюстрациите от учебници и атласи по пластична и медицинска анатомия, в нашето изследване прилагаме и собствени фотографии на препарати, а така също и авторски рисунки. Като целта е, да обосновем научно своето становище.

2. Анатомично недостоверни рисунки от „Пластична анатомия“ на Кр. Чоканов

Един твърде интересен пример на рисунка от учебникът на Кръстю Чоканов, който ние анализираме задълбочено и свързан с промените във външните форми на лицето, които настъпват при трите основни линии – на очите, устата и носа, по отношение на срединната равнина на лицето, в спокойно, тъжно и радостно изражение. Тук ние доказваме, че промените, които се наблюдават при трите изражения, не са свързани с промяната на линията на очите, както твърди авторът. За целта използваме оригиналните рисунки на Н. de Superville, които Чоканов упоменава в своя труд, а така също

илюстрации и фотографии от други анатомични трудове, както и наши авторски схематични изображения.

3. Проблеми при изобразяването на линиите на очите в картините на някои художници

Тук изследваме репродукция на „Портрет на Васил Левски“ (2008) от българския художник Росен Райчев. Какво прави впечатление, при разглеждането на портрета? Несъмнено, това е разминаването в линията на очите, резултат от сгрешеното позициониране на вътрешните и външните ъгли на очите. Този анализ по същество е свързан с предходния.

Дисертационният труд се състои от: увод; шест глави, както са описани подробно в съдържанието горе; заключение; приноси; библиография с включени 89 заглавия на използваните трудове; две публикувани научни публикации, свързани с дисертацията, като всяка от тях със собствено приложение и цитати от използваните трудове; приложение към дисертацията с 545 илюстрации, част от които – авторски.

ПРИНОСИ

ПРИНОСИ С НАУЧНО-ПРИЛОЖЕН ХАРАКТЕР

1. Типове телосложение при мъжа, по илюстрация на Годфрид Бамес

1.1. Анализ на скелетния строеж, мускулите и външните форми на торса

Разглеждаме една анатомична рисунка от учебникът на Г. Бамес „Човешкото тяло“, както и съпътстващия към нея обяснителен текст.

В заключение може да се направи извода, че тезата на Г. Бамес, както и разгледаната рисунка са верни, но само що се отнася до нормалния тип телосложение. В другите два случая твърдението: „Но при висящи надолу ръце фланговете на гръдния кош заедно с големия гръден мускул образуват правоъгълник“, не се отнася. За другите два типа телосложение – атлетичен и астеничен, твърдението не се отнася, и ние доказваме защо. За целта, освен въпросната рисунка, ние разглеждаме и анализираме и други анатомични рисунки, например от учебникът на д-р Пол Рише – “Anatomie Artistique du Corps Humain”, а така също фотографии. В защита на нашата теза прилагаме и три авторски схематични изображения, с които още по-добре онагледяваме изследването.

2. Принос относно пространственото месторазположение на дългата глава на триглавия мускул на мишницата, спрямо големият и малък объл мускул.

Проблемът е разгледан в глава IV. Собствени резултати, раздел 4.1.

„Наблюдение върху дългата глава на триглавия мускул на мишницата“.

3. Принос към изясняването на проблема с линията на очите в произведенията на велики художници и в една рисунка от „Пластична анатомия“ на Кр. Чоканов

Проблемът е изяснен в глава IV. Собствени резултати, раздел 4.2.

„Анатомично недостоверни рисунки от „Пластична анатомия“ на Кр. Чоканов“.

4. Принос относно изследването на „носещата линия“ на долния крайник и надлъжната ос на коляното

Проблемът е анализиран много подробно в глава I. Обзор, раздел

1.7.3. „Носеща линия на долния крайник и Q-ъгълът на коляното“.

5. Принос към пространствено позициониране на делтовидната инсерция в дълбочина и във външната форма на мишницата Проблемът е изследван подробно в глава V. Дискусия (Обсъждане), раздел 5.1. „Пространствено месторазположение на делтовидната инсерция според външната форма на мишницата и дълбочина.

ОБОБЩЕНИЕ

- Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд.
- Изследването както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта.
- Докторатът е отлично структуриран логически и представя ясно целите и задачите на изследването.
- Хипотезата на докторанта и формулираната цел са защитени блестящо.
- На лице са и горе изброените приноси на дисертацията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Оценявам положително научните качества и приноси на дисертационния труд, неговата научна и творческа значимост, личния принос на докторанта и практическата полезност и актуалност на изследвания проблем, предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна степен „Доктор” на Христо Веселинов Иванов по шифър 8. Изкуство, професионално направление 8.2 Изобразително изкуство

18.11.2019 г.
гр. София.

Рецензент .....
(проф. д-р Борис Сергинов)